

Complexnummer: 528059

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Johannahuis

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

520455, 528060, 528061

Woonplaats

Wassenaar

Gemeente

Wassenaar

Provincie

Zuid-Holland

Locatie van het hoofdobject

Schouwweg 72, 2243 BJ te Wassenaar

Complexomschrijving

COMPLEXBESCHRIJVING

Inleiding

Het oorspronkelijk bij de historische buitenplaats Rust en Vreugd behorende 'Johannahuis' bestaande uit een VERZORGINGSTEHUIS, TOEGANGSHEK en een TUINAANLEG met waterpartij, welke in de periode 1929-1931 naar ontwerp van de Haagse architect S. de Clerq in een Engelse landhuisstijl tot stand is gekomen. De Clerq werkte als huisarchitect voor de reder Philippus van Ommeren jr. en zijn echtgenote Wilhelmina Alida van Ommeren-de Voogt, eigenaren van de buitenplaats Rust en Vreugd. Zij maakten zich sterk voor liefdadigheidsprojecten, waaruit zowel de bouw van het WAVO-park als van het Johannahuis voortkwam. Opdrachtgevers voor het verzorgingstehuis Johannahuis waren de regenten der Wilhelmina-Alida-Stichting. In 1983 heeft een renovatie plaatsgevonden van de kamers, is de T-vormige vleugel aan de zuidwestzijde toegevoegd en het parkeerterrein aangelegd.

Omschrijving

Het Johannahuis ligt op de historische buitenplaats 'Rust en Vreugd'. Het bevindt zich langs de Schouwweg ten noordoosten van het WAVO-park, dat eveneens op de buitenplaats ligt.

Het carrévormige gebouw is geplaatst tegen een schuinoplopend terrein, dat aan de straatzijde het hoogste is. Hierdoor is het gebouw aan de voorzijde (noordwestzijde) twee bouwlagen hoog en aan de andere zijden vier en maakt het aan de straatzijde geen massale

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

indruk. Aan de voorzijde bevindt zich de tuinaanleg met waterpartij. Ten noordoosten is het toegangshek, dat leidt naar de entree en een lager gelegen parkeergedeelte. Ten noordoosten ervan bevindt zich een bos, waar ondermeer een tuinhuisje is.

Waardering

Het Johannahuis is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde:

- als karakteristiek en vroeg voorbeeld van de typologische ontwikkeling van een verzorgingstehuis in een niet stedelijk gebied uit de jaren 1929-1931;
- als voorbeeld van een verzorgingstehuis in Engelse Landhuisstijl met tuinaanleg uit het eind van de jaren '20 van de 20ste eeuw;
- als bijzondere uitdrukking van een sociaal-culturele ontwikkeling, waarbij particulieren woningen stichtten voor bepaalde groepen uit de samenleving;
- doordat het complex van belang is binnen het oeuvre van de Haagse architect S. de Clerq.

Het complex is van belang vanwege de architectonische kwaliteit en vanwege de ruimtelijke, functionele en deels ook stilistische samenhang van de samenstellende onderdelen.

Het Johannahuis heeft ensemblewaarde:

- als essentieel onderdeel van een groter geheel met bijzondere sociaal-culturele waarden;
- vanwege de bijzondere situering in een landschappelijk gebied, waarbij het gebouw qua bouwstijl en hoofdvorm aansluit bij het landelijke karakter ervan.

Monumentnummer*: 520455

Status rijksmonument
Inschrijving register* 20 maart 2006
Kadaster deel/nr 82925/87

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wassenaar Wassenaar Zuid-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wassenaar

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wassenaar F 7007

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 1: VERZORGINGSTEHUIS.

Inleiding

VERZORGINGSTEHUIS van het type flatgebouw genaamd het 'Johannahuis', is in 1929-1933 gebouwd op de historische buitenplaats Rust en Vreugd ten behoeve van de regenten der Wilhelmina-Alida-Stichting. Het ontwerp in Engelse Landhuisstijl is van S. de Clerq, de huisarchitect van dhr. en mw. Van Ommeren-de Voogt. Het aanvankelijke ontwerp uit 1929 voorzag in 43 verblijven en 2 dienstwoningen. Reeds in 1932 werd besloten het U-vormige gedeelte achter de vleugel aan de voorzijde met een bouwlaag te verhogen. In 1958 vond een interne verbouwing plaats, waarbij de recreatieruimte een podium kreeg bij de trap en de rouwkamer aan het binnenplein werd toegevoegd. Hier is thans een verblijfsruimte over de gehele breedte van het binnenhof. In 1983 heeft een renovatie van de kamer plaatsgevonden en werd de T-vormige vleugel aan de zuidwestzijde toegevoegd in de stijl van het hoofdgebouw; de oorspronkelijke uitbouw onder een schilddak aan deze zijde verdween toen. In het hoofdgebouw is de goederenlift verbouwd tot bergruimten; er is een nieuwe lift naast geplaatst. De aanbouwen in het binnenhof en aan de zuidwestzijde hebben geen beschermenswaardige elementen.

Omschrijving

Tegen een dijktalud gebouwde, onderkelderde, vrijstaande bouwmassa, bestaande uit twee en deels ook uit vier langgerekte bouwlagen op een carrévormige plattegrond rond een binnenhof met enkele uitspringende delen aan de voor- en zijkant, gedekt door haaks op elkaar geplaatste zadeldaken met rode verbeterde Hollandse pannen. Aan de achterzijde (zuidoostzijde) sluiten de dakschilden op elkaar aan met een afgeschuind dakschild. De dakkapellen onder een steekkapje hebben een driehoekige vorm bij de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

buitenste dakschilden en een rechthoekige aan de zijde van het binnenplein. Ondermeer op de nok aan de voorzijde staan een tweetal gemetselde schoorstenen. Boven de nok steekt een als torentje met een tentdak vormgegeven (voormalige) liftkoker uit. De overwegend recht gesloten gevels worden deels doorbroken door puntgevels onder dwarskappen, waarbij de bovenste verdieping beschoten is met gepotdekselde delen. Boven het trasraam van vlakke waalklinkers zijn de gevels opgetrokken uit grauwe waalklinkers met rollagen tussen deuren en vensters, ter hoogte van de dorpels. De gevels worden afgesloten door houten overstekende goten. Een deel van het balkon heeft een gemetselde borstwering met opengewerkt ajourwerk in terracotta. De enkele en samengestelde raampartijen zijn recht gesloten, hebben deels houten kozijnen en stalen ramen met roedeverdeling, die deels zijn vernieuwd, deels vereenvoudigd.

De symmetrisch opgezette voorgevel (noordwest) bestaat uit twee bouwlagen en heeft uitspringende hoekvleugels met puntgevels. Centraal in het middendeel op de begane grond bevindt zich een grote driedelige raampartij met gemetselde smalle penanten en betonnen latei als tussendorpel onder de bovenlichten. Op de verdieping erboven bevindt zich een doorlopende balkonloggia met gemetselde pijlers, waarachter een reeks ramen en vensters bevindt. Het middendeel wordt op begane grond en verdieping afgesloten door één venster met daartussen in de borstwering decoratief opengewerkt ajourwerk (in terracotta). Het dakschild heeft in het midden een grote langgerekte, samengestelde dakkapel met houten delen, die in het midden een driehoekige bekroning heeft. De beide puntgevels hebben een symmetrische indeling met op de begane grond een dubbele raampartij met vierruits bovenlichten boven een uitkragende latei. Op de verdieping bevinden zich twee driedelige raampartijen en in het midden van de zolderverdieping is een driedelig zoldervenster onder een keperboog aangebracht. Tegen de buiten- en binnengevels van de hoekvleugels bevinden zich iets terugspringende éénlaagse uitbouwen met een balkon. Aan de binnenzijde bevinden zich op de verdieping loggia's. De noordoostelijke zijvleugel van het gebouw heeft aan de buitengevel een uitspringende uitbouw onder een schilddak (aan de zuidwestzijde sluit op de overeenkomstige plaats de nieuwbouwwleugel aan). In de oksels van de noordoostelijke zijvleugel en de uitbouw bevinden zich schuingeplaatste entreepartijen: een dienstingang aan de achterzijde en de hoofdingang aan de voorzijde. Voor deze entree met vernieuwde deuren bevinden zich de balustrades van een voormalige bordestrap. De lijstgevels aan de noordoost- en de zuidoostzijde van de uitbouw zijn drie venstereenheden breed, voorzien van verschillende typen vensters en deels ook blinde gevelvlakken. In de zuidoostelijke hoek met de zijvleugel bevindt zich een schuin geplaatste dienstingang. Door de accidentatie van het terrein en door de verhoging in 1932 bestaat de bouwmassa vanaf de uitbouw tegen de zijgevels uit twee extra bouwlagen. De buitengevels van de noordoostelijke en zuidwestelijke vleugel hebben een ritmische geleding met uitspringende, tweedelige balkonpartijen op de tweede en derde verdieping, waarbij de gemetselde borstwering is voorzien van terracotta ajourwerk. Op de vierde verdieping zijn ondiepe balkons van siersmeedwerk aangebracht. Op de begane grond bevindt zich hieronder een loggia. Tussen de balkons zijn de gevels drie venstereenheden breed met een smal risalerend gedeelte. Aan het zuidoostelijke einde van de gevel twee vensters van kleiner formaat; aan het noordwestelijke einde smalle vensters van een trappenhuis bij de dienstingang. De vensters bevatten zowel grote samengestelde raampartijen als smalle (gekoppelde) ramen. Op het dak zijn vijf dakkapellen geplaatst. De symmetrisch ingedeelde achtergevel (zuid) heeft in het midden een puntgevel onder een dwarskap. Daarvoor is ter plaatse van het trappenhuis een iets smallere lagere uitbouw met puntgevel onder een zadeldakje geplaatst. Aan weerszijden ervan bevinden zich uitgebouwde balkons, vergelijkbaar met de zijgevels. De recht gesloten gevels aan weerszijden van de puntgevel bestaan uit dubbele balkons met aan de binnenzijde ervan een venster en aan de buitenzijde een gevelvlak met een venster aan het uiteinde. De gevels worden afgesloten door een afgeschuinde hoek met op elke bouwlaag een venster. Het dakschild aan weerszijden van de dwarskap bevat twee dakkapellen.

De gevels rond de rechthoekige binnentuin zijn recht gesloten en hebben een ritmische geleding van overwegend driedelige vensters.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De vijf venstereenheden brede zuidoostzijde heeft een eenlaagse uitbouw (voormalige rouwkamer). In het midden bevinden zich driedelige raampartijen, geflankeerd door een venster, waarna de gevel wordt afgesloten door driedelige raampartijen. De beide zijgevels (noordoost; zuidwest) zijn vijf venstereenheden breed en hebben in de hoeken een balkonloggja, dan wel een kleine uitbouw. De noordwestgevel onderscheidt zich van de overige door de grote met gekleurd glas-in-lood uitgevoerde vensterpartij van het centrale trappenhuis binnen een segmentboogvormige uitbouw. Op de tweede verdieping bevindt zich een balkon. Aan weerszijden van het trappenhuis bevinden zich smalle torenachtige uitbouwen van de liftschachten.

Inwendig is de oorspronkelijke plattegrondindeling in hoofdlijnen gehandhaafd, zowel in het hoofdgebouw als in de vleugels rond de binnentuin. Ook bevinden er zich diverse authentieke interieuronderdelen. Op de begane grond heeft de noordwestelijke vleugel ondermeer diverse authentieke eiken paneeldeuren en betimmeringen (regentenkamer). De recreatieruimte/hal heeft een ondiepe galerij met ronde zuiltjes en een cirkelvormig trappenhuis met bordessen en glas-in-loodvensters. De secundaire trappenhuisen hebben terrazzo-vloeren en trappen; in de gangen en appartementen zijn overwegend authentieke deuren en vensters. In de vestibule bevindt zich een bloembak van geglazuurde bakstenen met het opschrift "van het WAVO-park 1933".

Waardering

Het Johannahuis is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde:

- als karakteristiek en vroeg voorbeeld van de typologische ontwikkeling van een verzorgingstehuis in een niet stedelijk gebied uit het eind van de jaren '20 van de 20ste eeuw;
- als voorbeeld van een verzorgingstehuis in Engelse Landhuisstijl uit het eind van de jaren '20 van de 20ste eeuw;
- als bijzondere uitdrukking van een sociaal-culturele ontwikkeling, waarbij particulieren woningen stichtten voor bepaalde groepen uit de samenleving;
- doordat het gebouw van belang is binnen het oeuvre van de Haagse architect S. de Clerq;

Het Johannahuis heeft ensemblewaarde:

- als essentieel onderdeel van een groter geheel met bijzondere sociaal-culturele waarden;
- vanwege de bijzondere situering in een landschappelijk gebied, waarbij het gebouw qua bouwstijl en hoofdvorm aansluit bij het landelijke karakter.

Het gebouw is vrij gaaf in hoofdvorm en wat betreft materiaalgebruik en detaillering. Het interieur heeft verscheidene authentieke interieuronderdelen. Het gebouw is van belang vanwege de architectonische kwaliteit en vanwege de stilistische samenhang met de andere onderdelen.

Hoofdcategorie

Cultuur, gezondheid en wetenschap

Subcategorie

Sociale zorg, liefdadigheid

Functie

Verzorgingstehuis (I04)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 528060

Status rijksmonument
Inschrijving register* 20 maart 2006
Kadaster deel/nr 82864/187

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wassenaar Wassenaar Zuid-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wassenaar

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Wassenaar F 7007

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 2: TUINAANLEG.

Inleiding

De TUINAANLEG, behorende bij het verzorgingstehuis genaamd het 'Johannahuis', is op de historische buitenplaats Rust en Vreugd ten behoeve van de regenten der Wilhelmina-Alida-Stichting tot stand gekomen. Aangezien het ontwerp voorkomt op de bouwtekening van het door S. de Clerq ontworpen gebouw is deze waarschijnlijk ook verantwoordelijk voor de tuinaanleg in een Decoratieve tuinstijl. De tuinaanleg vertoont grote overeenkomsten met die van het eveneens door De Clerq ontworpen nabijgelegen WAVO-park. Als verantwoordelijke voor de tuin wordt in dat verband dhr. Drenth genoemd en het ligt voor de hand dat hij ook hier de beplanting voor zijn rekening heeft genomen. De tuinaanleg van het binnenplein behoorde hier ook bij. Op de bouwtekeningen van De Clerq is deze te zien: aan drie zijden gemetselde taluds, van waaruit de tuin via trappen bereikbaar waren, in het midden een dwars-as, waar cirkelsegmenten via een trap met elkaar waren verbonden. Deze aanleg is thans gewijzigd of geëffend met aarde.

Omschrijving

Tussen de Schouwweg en het Johannahuis is een terrasaanleg met als centraal element een langgerekte waterpartij met een uitstulping in de vorm van een cirkelsegment aan de zuidoostzijde, voorzien van gemetselde keermuren. Rondom bevinden zich borders, voorzien van een wandelpad en gemetselde trappen die leiden naar de keermuur. De voor die tijd kenmerkende beplanting bevindt zich vooral aan de zuidoostzijde en bestaat ondermeer uit verschillende typen coniferen, taxus, azalea's en rododendrons. De binnentuin is gewijzigd, maar mogelijk zijn de trappen en muren nog bewaard in de grond.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

De bij het Johannahuis behorende tuinaanleg is van algemeen belang vanwege cultuurhistorische, tuinhistorische en ensemblewaarde:

- als karakteristiek voorbeeld van een tuinaanleg in Decoratieve stijl uit het eind van de jaren' 20 van de 20ste eeuw;
- door de relatie tussen huis en tuin.

De tuinaanleg is vrij gaaf wat betreft hoofdstructuur en beplanting.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuin

Monumentnummer*: 528061

Status rijksmonument
Inschrijving register* 20 maart 2006
Kadaster deel/nr 82865/69

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Wassenaar Wassenaar Zuid-Holland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Wassenaar

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Apartement aanduiding Grondperceel
Wassenaar F 7007

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 3: TOEGANGSHEK.

Inleiding

Het bij het in 1929 gestichte Johannahuis behorende TOEGANGSHEK staat aan de noordzijde en markeert het begin van de oprijlaan aan de Schouwweg.

Omschrijving

Uit grauwe baksteen opgetrokken, sober vormgegeven hekpijlers met natuurstenen dekplaten, bestaande uit twee hogere hekpijlers voor een brede entree van auto's en één kleinere voor de smallere entree van voetgangers.

Waardering

Het toegangshek is van algemeen belang vanwege de stilistische, ruimtelijke en functionele relatie met de overige complexonderdelen van het verzorgingstehuis, genaamd het 'Johannahuis'.

Hoofdcategorie Subcategorie Functie
Cultuur, gezondheid en wetenschap Sociale zorg, liefdadigheid

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument